

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

ק.יח.

עין משפט נר מצוה

ל א מ"י פ"ט מהלכות
מחנות ע"י הלכה יג
סמג ע"ן קסב טור ש"ע
י"ד סימן רנ סעיף א ב:
לא ב מ"י פ"ל מהלכות
שבת הלכה ז סמג
ע"ן ל טו"ע א"ח סי'
רנב:
לב ג מ"י פ"ז מהלכות
מ"ע הלכה ח סמג
ע"ן קסב טו"ע י"ד סימן
רנ סעיף ד:
לד ד מ"י פ"ב מהלכות
שבת הלכה ז סמג לא"ן
סה טו"ע א"ח סימן שג
סעיף ו:
לה ה מ"י פ"ל שם הלכה ט
סמג ע"ן ל טו"ע
א"ח סימן רלא סעיף א:

לעזי רש"י

פולטור"א (פילטור"ש).
לבר.

מוסף רש"י

נחלה בלי מצרים. כמה
שנאמר (בראשית כח) ופלת
ימיה וקדמה וגו'. לא נאמר
שנאמר (שם יג) הארץ אשר
אתה רואה ויעקב שמר את
השבת, שנאמר (שם לג) ויחן
את פני העיר, שקבע תחומין
עם דמיונו מהם כן פי' ר'
שמעון (שיטה נח יד).

מוסף תוספות

א. מבע"ר את הכל מלפני
השבת. מוס' ה"ל"ש.
ב. אבל מו"ג ג' סעודות אין
משיריים משום דחמץ
אסור מ"ד שעות ולמעלה.
מוס' ה"ל"ש ג. (ד)אף אם
יחלוק סעודה אחת לשתי
סעודות. מוס' ה"ל"ש.

במנחה מצי"ן מו"ן סעודה אחת. מכאן משמע דזמן אכילה
שלישית בשבת היא מן המנחה ולמעלה דלא כחא"ס
שמחלקין סעודת שחרית ומזכרין צינתיים ומיהו מהא דאמרין
בפסחים ב"ק (דף יא.) י"ד שחל להיות בשבת^א משייר מו"ן שמי
סעודות^ב אין רחיה מדאין משיירין
מו"ן ג' סעודות שאין לעשות ב'
סעודות שחרית דהא כיון שאוכל הכל
שחרית^ג חשיב כסעודה אחת ועוד
אומר ר"י שיש כאן איסור ברכה
שא"ינה נ"כיה דכ"י ב"כ ב"כ לו (יומא
דף ע.) ג"י ובעשור שצחומש הפקודים
דקאמר וימינו ס"ת אחרת ונקיף א"ר
שמעון בן לקיש מפני ברכה שא"ינה
נ"כיה: **מבכר** בפנידיון ב'.
היינו כר' יוחנן בן ברוקא דחשיב
ככר בפנידיון מ"ד שאין צלע שמי
סעודות דעירוב ופליג ההם (עירובין
דף פג.) ארבי מאיר ורבי יהודה
שאומרים ההם שיעור אחר:
והא דתנן אין פוחתין ב' נימא
רבנן היא ולא רבי חידקא.

אומר ר"י דאין לפרש שבת נותנין לו
מו"ן ג' סעודות דהיינו שבת שם
צ"ש לעת האוכל דמסתמא ישבות
שם שאין רגילות כל כך ללכת ערב
שבת ובשבת שבת נותנים לו סעודה
אחת יותר ממה שנותנים לו בשאר
ימים דא"כ היכי ניחא לרבנן והלא מן
הכל אין לו כי אם ד' סעודות אחת
שהצי"א עמו דמלויין צהדיה ושלא
שנתנו לו וכשיאכל אחת עבר שבת
לא ישארו צידו רק ג' סעודות ואותן
יאכל בשבת וא"כ תיקשי נמי לרבנן
וכי אזיל ריקן אזיל כפרדך בסמוך
ומיהו איכא למימר דבסמוך לרבנן
נמי פריך אכל קשה דכי משני
דמלויין ליה סעודה צהדיה לא תיק'
כלום לר' חידקא דאין לו שבת ב"א
שש סעודות ולר' חידקא צריך ד'
וגרסה לר"י דכשצ"א צ"ש לעת
האוכל נותנין לו מו"ן ג' סעודות כמו
בשאר ימים ואם צ"א לשבות שם
מוסיפין לו עוד ג' סעודות וקאמר
לימא רבנן היא ולא רבי חידקא
דלרבנן ניהא שם צידו ה' סעודות
בתחילת שבת ואותה שהצי"א עמו
יאכל צ"ש ומאזנה ה' סעודות יאכל
ג' בשבת ואחת צמולא שבת ואחת
יוליך עמו אלא לרבי חידקא כשיאכל
ד' בשבת ואחת להוליך עמו למחר
א"כ מה יאכל צמולא שבת וליכא
למימר דאמרין ליה מה דהוה לך
למיכל באפוקי שבת אכול בשבת
דאמרין לעיל דהתם אמרין ליה
כדי שלא יהא ניזון מן הדקה אכל

הכא כבר הוא ניזון ולהכי נוטל כל צורכו ומשני דאיכא סעודה צהדיה המתוך היה סבור שהיה פשוט למקשה שהסעודה שיוליך עמו
נותנין לו בלחוד בשבת אע"פ שבשאר ימים נותנין לו סעודה שיוליך עמו עס אחרות צ"ש אין נותנין לו אותה עד שילך לפי שאינו
הולך מיד עד אחר השבת ולכן היה סבור שהמקשה לא היה יודע שהצי"א סעודה עמו ואין לו בתחלת השבת אלא ד' להכי משני
ליה דאיכא סעודה צהדיה והמקשה משני דפשיטא ליה דאיכא סעודה צהדיה אף קשה ליה כיון דמתרצת דאיכל לכולהו וכי אזיל
בריקן אזיל שכמו שהצי"א עמו לכהן כן ישאלה עמו צלחתו מכאן ומשני דמלויין ליה כו':

דמלויין סעודה בהדיה. וא"כ א"כ אמאי נותנים לו ב' סעודות כיון שצי"א אחת עמו יתנו לו אחת ויאכל אחת והאחת
יוליך עמו וי"ל דאין מחלקין תמחו צלילה אלא ציוס צומן הסעודה ולכן נותנין לו שנים שיאכל אחת מיד ואחת צלילה
במקום שיהיה ואחת להוליך עמו למחר: **ר"י** שאין קבע צ"שתיה. מכאן יש ללמוד צלילה כשרואה להסתענות למחר לאחר אכילה
אע"פ שאינו יכול לאכול אם לא התנה לפי שמסתמא כשצריך סילק דעתו מלאכול מלשמות ודאי לא סילק דעתו דאמר הכא דאין קבע
לשמה והיכא דלא שכיח יין אע"ג דסילק דעתו מן היין מ"מ ממס לא סילק דעתו ומיהו אומר ר"י דשמא דוקא צינתיים שהיו קובעין
עצמן לשמה אחר אכילה אמרו דאין קבע לשמה אכל לדידן לא וריב"א פירש במסכת תענית (דף יב.) שאף לאחר שישן מותר
לשמות על פי הירושלמי ואין ר"י רואה להקל כל כך כיון שלא נזכר בהדיא צ"ש שגלו [ע"ן תוספות תענית יב: ד"ה ניס]:
רובם

לעולם מצי"ן מו"ן ג' סעודות. מדלא אמר ארבע לית ליה דרבי
חידקא: **מכלל** דתנא קמא שלש סעודות סבירא ליה. דבהאי לא
איפליגו אלא דת"ק סבר מה שעבר כבר לא יאיל ולרבי יוסי יאיל:
תמחו. קערה גדולה היא וגובין בה גזאים מאכל מצעלי בתים
ומחלקין לעניים ב' סעודות ליום

מיום ליום: לא יעול כיון דיש לו
נמלא גחל לעניים: **קופה**. מעות הן
לפרנס עניים בני טובים דזיל להו
מילתא דתמחו ומתחלקין מע"ש
לע"ש: **י"ד סעודות** לא יעול מן
הקופה. שהרי יכול להמתין לע"ש
ההוא אכל כשיש לו מו"ן י"ב יעול
שהרי לא מחלק עוד עד שיגיע ע"ש
והרי לשבעה ימי שבת צריכין י"ד
סעודות: **אכלה** בשבת. תנא
תאכלנה סמוך לערב ולא תאכר
לאכול צלילה. ואף על גב דאמרין
לקמן לעולם יסדר אדם שלחנו
בצמולא שבת ה"מ למאן דלפטר ליה:
בשמינסא מוסיפין ליה. בתמיה:
אלא הא מני ר' עקיבא היא. ולענין
סעודת שבת צמולא דלפטר ליה איכא
למימר כרבנן ואיכא למימר כרבי
חידקא ומיהו האי דצריך לצריות
יעשה שבתו חול ולא יטיל על אחרים
כבוד שבתו: **אין פוחתין** לעני
העובר ממקום למקום. שאינו לן
צלילה אלא: **מכר**. הלכות
צפונין כשהשער ד' שאין צלע
והפונתין אחד מ"ב צדני דהוא
אחד ממ"ב צלע ושיערו לו חכמים
ככר זו לשתי סעודות היום והלילה:
לן נותנין לו פרנסה ליה. לקמן
מפרש מאי היא שהרי סעודה של
לילה ככלל כבר היא וכבר זו משערינן
צעירובין (דף פג.) למו"ן שתי סעודות
לעירובי תחומין: **ואם שבת**. אלא
בשבת מאי פרנסה ליה. הא קבל
ליה סעודת הלילה: **כי סדיא**. לצדן
פולטור"א להניח תחת מראשו: **שז**
אזינו מדיחן. דאין הדסה זו
אלא לחול: **הצלו של משיח**. כדאמר'
בכתובות (דף קיב.) דור שכן דוד
צ"א צו קטיגוריא בתלמידי חכמים
שנאמר ועוד בה עשייה וגו'. חבלי
לשון חבלי יולדה (הושע י.) **בני מארים**.
כלומר אין לה קץ: **אז ספגע**.
נמר וקראת לשבת עונג כמידי:

נחלת
את אליה הנביא לפני בוא יום ויום
התם^ג עברה היום ההוא ממלחמת גוג ומגוג כתיב הכא יום וכתוב התם
'ביום בא גוג א"ר יוחנן משום רבי יוסי כל המענג את השבת נותנין לו נחלה
בלי מצרים שנאמר^ה אז תתענג על ה' והרכבתך על במתי ארץ והאכלתך

הכא כבר הוא ניזון ולהכי נוטל כל צורכו ומשני דאיכא סעודה צהדיה המתוך היה סבור שהיה פשוט למקשה שהסעודה שיוליך עמו
נותנין לו בלחוד בשבת אע"פ שבשאר ימים נותנין לו סעודה שיוליך עמו עס אחרות צ"ש אין נותנין לו אותה עד שילך לפי שאינו
הולך מיד עד אחר השבת ולכן היה סבור שהמקשה לא היה יודע שהצי"א סעודה עמו ואין לו בתחלת השבת אלא ד' להכי משני
ליה דאיכא סעודה צהדיה והמקשה משני דפשיטא ליה דאיכא סעודה צהדיה אף קשה ליה כיון דמתרצת דאיכל לכולהו וכי אזיל
בריקן אזיל שכמו שהצי"א עמו לכהן כן ישאלה עמו צלחתו מכאן ומשני דמלויין ליה כו':

דמלויין סעודה בהדיה. וא"כ א"כ אמאי נותנים לו ב' סעודות כיון שצי"א אחת עמו יתנו לו אחת ויאכל אחת והאחת
יוליך עמו וי"ל דאין מחלקין תמחו צלילה אלא ציוס צומן הסעודה ולכן נותנין לו שנים שיאכל אחת מיד ואחת צלילה
במקום שיהיה ואחת להוליך עמו למחר: **ר"י** שאין קבע צ"שתיה. מכאן יש ללמוד צלילה כשרואה להסתענות למחר לאחר אכילה
אע"פ שאינו יכול לאכול אם לא התנה לפי שמסתמא כשצריך סילק דעתו מלאכול מלשמות ודאי לא סילק דעתו דאמר הכא דאין קבע
לשמה והיכא דלא שכיח יין אע"ג דסילק דעתו מן היין מ"מ ממס לא סילק דעתו ומיהו אומר ר"י דשמא דוקא צינתיים שהיו קובעין
עצמן לשמה אחר אכילה אמרו דאין קבע לשמה אכל לדידן לא וריב"א פירש במסכת תענית (דף יב.) שאף לאחר שישן מותר
לשמות על פי הירושלמי ואין ר"י רואה להקל כל כך כיון שלא נזכר בהדיא צ"ש שגלו [ע"ן תוספות תענית יב: ד"ה ניס]:
רובם

(א) פאה פ"ח מ"ו. (ב) ספח
קיד. קיד. (א) פאה פ"ח מ"ו
צ"ב ט. (ד) נשפיה ו.

תורה אור השלם

- 1 ויאמר משה אכלו
היום כי שבת היום לידה
היום לא תמצאו בשר:
שמות טו כה
2 הנה אנכי שלח לכם את
אליה הנביא לפני בוא יום
?? ה' וידבר ויהי:
מלאכי ג כג
3 יום עברה היום והוא
יום צרה ומצוקה יום שיה
ומשואה יום חשך ואפלה
יום עין וצדקה:
צפניה טו
4 ויהי ביום ההוא ביום
בוא גוג על אדמת ישראל
נאם אדני אלהים תעלה
תמתי באפי:
יחזקאל יח יח
5 אז תתענג על ??
והרכבתך על במתי ארץ
והאכלתך ונחלת יעקב
אביך כי פי ?? דבר:
ישעיה נח יד

רבינו הגנאל

ולפיכך שינוי שמציל
מו"ן ג' סעודות, ומתניין
מחורבתא דלא כר' חידקא.
כלי מאכל אינו מדיח אלא
מה שצריך לוכל בו בשבת
לפי זמן סעודותיו, אבל כלי
שתייה כל היום, שאין קבע
לשתייה.